Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2024/3998

2024 7 17

P9_TA(2023)0271

Profesinio mokymo skatinimas ir pritaikymas kaip darbuotojų sėkmės užtikrinimo priemonė ir ES ekonomikos naujojoje pramonėje 4.0 pagrindas

2023 m. liepos 11 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl profesinio mokymo skatinimo ir pritaikymo kaip darbuotojų sėkmės užtikrinimo priemonės ir ES ekonomikos naujojoje pramonėje 4.0 pagrindo (2022/2207(INI))

(C/2024/3998)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 179, 180 ir 181 straipsnius,

— atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į 6, 9, 41, 153, 162, 165, 166 ir 174 straipsnius,

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į jos 14, 15, 23, 25 ir 26 straipsnius,

— atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvenciją,

— atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. ir į darnaus vystymosi tikslus, ypač į 4, 8 ir 9 tikslus,

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2021 m. spalio 28 d. sprendimą byloje *BX* / *Unitatea Administrativ Teritorială D*. (C-909-19) ([1]),

— atsižvelgdamas į Europos socialinių teisių ramstį, ypač į jo 1-ą, 3-ią, 4-ą ir 5-ą principus,

— atsižvelgdamas į 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo ([2]),

— atsižvelgdamas į 2020 m. liepos 1 d. Komisijos komunikatą „Europos įgūdžių darbotvarkė, kuria siekiama tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo“ (COM(2020)0274),

— atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/694, kuriuo nustatoma Skaitmeninės Europos programa ir panaikinamas Sprendimas (ES) 2015/2240 ([3]),

— atsižvelgdamas į savo 2019 m. vasario 12 d. rezoliuciją dėl visapusiškos Europos pramonės politikos dirbtinio intelekto ir robotikos srityje ([4]),

— atsižvelgdamas į savo 2023 m. vasario 16 d. rezoliuciją dėl ES strategijos pramonės konkurencingumui, prekybai ir kokybiškų darbo vietų kūrimui skatinti ([5]),

— atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 9 d. Tarybos išvadas dėl vyresnio amžiaus asmenų žmogaus teisių, dalyvavimo ir gerbūvio skaitmeninimo amžiuje,

— atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 24 d. Tarybos rekomendaciją dėl profesinio rengimo ir mokymo siekiant tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo ([6]),

— atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 30 d. Osnabriuko deklaraciją dėl profesinio rengimo ir mokymo kaip ekonomikos atsigavimo ir teisingo perėjimo prie skaitmeninės ir žaliosios ekonomikos įgalinimo priemonės,

([1]) 2021 m. spalio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimas *BX* v *Unitatea Administrativ Teritorială D*, C-909/19, ECLI:EU:C:2021:893.
([2]) OL L 255, 2005 9 30, p. 22.
([3]) OL L 166, 2021 5 11, p. 1.
([4]) OL C 449, 2020 12 23, p. 37.
([5]) Priimti tekstai, P9_TA(2023)0053.
([6]) OL C 417, 2020 12 2, p. 1.

— atsižvelgdamas į 2016 m. gruodžio 19 d. Tarybos rekomendaciją dėl įgūdžių tobulinimo krypčių – naujų galimybių suaugusiesiems ([7]),

— atsižvelgdamas į 2018 m. lapkričio 26 d. Tarybos rekomendaciją dėl aukštojo mokslo, vidurinio ugdymo ir mokymo kvalifikacijų bei mokymosi užsienyje laikotarpių rezultatų automatinio tarpusavio pripažinimo skatinimo ([8]),

— atsižvelgdamas į 2018 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendaciją dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų ([9]),

— atsižvelgdamas į Europos Komisijos 2021 m. kovo 9 d. komunikatą „2030 m. skaitmeninės politikos kelrodis: Europos skaitmeninio dešimtmečio kelias“ (COM(2021)0118),

— atsižvelgdamas į 2016 m. balandžio 19 d. Komisijos komunikatą „Europos pramonės skaitmeninimas. Naudojimasis visais bendrosios skaitmeninės rinkos privalumais“ (COM(2016)0180),

— atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 5 d. Komisijos komunikatą „Naujosios 2020 m. pramonės strategijos atnaujinimas. Bendrosios rinkos stiprinimas siekiant Europos ekonomikos atsigavimo“ (COM(2021)0350),

— atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 10 d. Komisijos komunikatą „Nauja Europos pramonės strategija“ (COM(2020)0102),

— atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 10 d. Komisijos komunikatą „Tvarios ir skaitmeninės Europos MVĮ strategija“ (COM (2020)0103),

— atsižvelgdamas į 2020 m. liepos 1 d. Komisijos komunikatą „Jaunimo užimtumo rėmimas. Tiltas jaunai kartai į darbo rinką“ COM(2020)0276),

— atsižvelgdamas į savo 2022 m. vasario 17 d. rezoliuciją „Europos jaunimo įgalinimas: užimtumas ir socialinis atsigavimas po pandemijos“ ([10]),

— atsižvelgdamas į 2017 m. rugsėjo 13 d. Komisijos komunikatą „Investavimas į pažangią, novatorišką ir tvarią pramonę. Atnaujinta ES pramonės politikos strategija“ (COM(2017)0479),

— atsižvelgdamas į 2010 m. rugpjūčio 26 d. Komisijos komunikatą „Europos skaitmeninė darbotvarkė“ (COM(2010) 0245),

— atsižvelgdamas į 2010 m. spalio 6 d. Komisijos komunikatą „Strategijos „Europa 2020“ pavyzdinė iniciatyva. „Inovacijų sąjunga“ (COM(2010)0546),

— atsižvelgdamas į 2020 m. rugsėjo 30 d. Komisijos komunikatą dėl Europos švietimo erdvės sukūrimo iki 2025 m. (COM(2020)0625) ir prie jo pridėtą Komisijos tarnybų darbinį dokumentą (SWD(2020)0212),

— atsižvelgdamas į savo 2022 m. gegužės 19 d. rezoliuciją „Europos švietimo erdvės sukūrimas iki 2025 m. Mikrokredencialai, individualiosios mokymosi sąskaitos ir mokymasis siekiant tvarios aplinkos“ ([11]),

— atsižvelgdamas į 2020 m. rugsėjo 30 d. Komisijos komunikatą „2021–2027 m. skaitmeninio švietimo veiksmų planas. Švietimo ir mokymo pritaikymas prie skaitmeninio amžiaus“ (COM(2020)0624) ir prie jo pridėtą Komisijos tarnybų darbinį dokumentą (SWD(2020)0209),

— atsižvelgdamas į Komisijos ataskaitą „2020 m. skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės indeksas (DESI). Žmogiškasis kapitalas“,

— atsižvelgdamas į 2020 m. birželio 8 d. Tarybos išvadas dėl perkvalifikavimo ir kvalifikacijos kėlimo kaip stabilumo didinimo ir įsidarbinimo galimybių gerinimo pagrindo ekonomikos atsigavimo ir socialinės sanglaudos kontekste,

([7]) OL C 484, 2016 12 24, p. 1.
([8]) OL C 444, 2018 12 10, p. 1.
([9]) OL C 189, 2018 6 4, p. 1.
([10]) OL C 342, 2022 9 6, p. 265.
([11]) OL C 479, 2022 12 16, p. 65.

— atsižvelgdamas į 2020 m. birželio 16 d. Tarybos išvadas dėl kovos su COVID-19 krize švietimo ir mokymo srityje,

— atsižvelgdamas į 2016 m. liepos 13 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę „Pramonė 4.0 ir skaitmeninė pertvarka: tolesni veiksmai“,

— atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės 7 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę „Tvarus visą gyvenimą trunkančio mokymosi ir įgūdžių ugdymo finansavimas atsižvelgiant į kvalifikuotos darbo jėgos trūkumą“,

— atsižvelgdamas į 2018 m. kovo 15 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę „Darbo ateitis – reikiamų žinių ir įgūdžių įgijimas siekiant patenkinti ateities darbo vietų poreikius“,

— atsižvelgdamas į 2023 m. balandžio 27 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę „Gebėjimų ir įgūdžių ugdymas atsižvelgiant į dvejopą žaliąją ir skaitmeninę pertvarką“,

— atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 21 d. pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės (Dirbtinio intelekto aktas) ir iš dalies keičiami tam tikri Sąjungos teisėkūros procedūra priimti aktai (COM(2021)0206),

— atsižvelgdamas į 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą (ES) 2023/936 ([12]) dėl Europos įgūdžių metų,

— atsižvelgdamas į 2022 m. gruodžio 15 d. paskelbtą Europos deklaraciją dėl skaitmeninio dešimtmečio skaitmeninių teisių ir principų,

— atsižvelgdamas į ES strategiją „Global Gateway“,

— atsižvelgdamas į 2020 m. vasario mėn. Europos profesinio mokymo plėtros centro (CEDEFOP) tyrimą „Suaugusiųjų įgalinimas tobulinant įgūdžius ir perkvalifikuojant“,

— atsižvelgdamas į bendrą 2023 m. kovo 30 d. CEDEFOP ir Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondo (EUROFOUND) ataskaitą „Skatinimas naudoti įgūdžius siekiant tvarių veiklos rezultatų. Europos įmonių tyrimo duomenys“ ([13]),

— atsižvelgdamas į 2021 m. lapkričio 29 d. Tarybos rezoliuciją dėl naujosios 2021–2030 m. Europos suaugusiųjų mokymosi darbotvarkės ([14]),

— atsižvelgdamas į 2021–2030 m. Europos neįgaliųjų teisių strategiją,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,

— atsižvelgdamas į Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto pranešimą (A9-0232/2023),

A. kadangi švietimo, mokymo ir įgūdžių politika priklauso valstybių narių kompetencijai; kadangi ES tenka vis svarbesnis vaidmuo remiant, motyvuojant, koordinuojant ir papildant valstybių narių veiksmus;

B. kadangi profesinio rengimo ir mokymo, visų pirma darbuotojų ir darbo ieškančių asmenų kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo, svarba toliau didės, be kita ko, dėl skaitmeninės ir žaliosios pertvarkos; kadangi deramos darbo sąlygos yra būtinos siekiant išlaikyti ir pritraukti kvalifikuotus darbuotojus; kadangi darbuotojų mokymas, kurį teikia jų darbdavys, neturi turėti neigiamo poveikio darbuotojų darbo užmokesčiui;

C. kadangi darbuotojų įgūdžių ir siekių derinimas su kintančiais ES darbo rinkos poreikiais yra vienas iš pagrindinių ES įgūdžių metų tikslų;

D. kadangi vienas didžiausių iššūkių, su kuriais šiuo metu susiduriama tęstinio profesinio rengimo ir mokymo srityje, yra mažas jo patrauklumas, palyginti su akademiniu švietimu, taip pat nepakankamas studentų susidomėjimas ir kvalifikuotų darbuotojų trūkumas;

([12]) OL L 125, 2023 5 11, p. 1.
([13]) https://www.eurofound.europa.eu/system/files/2023-03/ef21010en.pdf.
([14]) OL C 504, 2021 12 14, p. 9.

E. kadangi skaitmeninė ir žalioji pertvarka gali tapti sėkminga tik tuo atveju, jei darbuotojams bus suteikti būtini įgūdžiai ir kompetencija;

F. kadangi aukštos kokybės tęstinio profesinio rengimo ir mokymo įgyvendinimas gali užkrauti didelę finansinę naštą, ypač labai mažoms įmonėms ir mažoms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ);

G. kadangi labai svarbios yra vienodos galimybės visiems gauti profesinį rengimą ir mokymą, be kita ko, kelti kvalifikaciją ir persikvalifikuoti;

H. kadangi 2021 m. 45 proc. darbuotojų nurodė, kad per pastaruosius 12 mėnesių dalyvavo darbdavio apmokamuose mokymuose; kadangi ši dalis buvo mažesnė tarp jaunų darbuotojų, moterų ir darbuotojų, dirbančių pagal terminuotas ir laikinojo įdarbinimo sutartis, ir tai rodo nelygybę galimybių mokytis srityje ([15]);

I. kadangi 2021 m. 9,7 proc. 18–24 metų amžiaus asmenų ES baigė tik vidurinio ugdymo programą ir nedalyvavo tolesnėje švietimo ar mokymo veikloje; kadangi 2021 m. 56 proc. 16–24 m. amžiaus romų nesimokė, nedirbo ir mokymuose nedalyvavo;

J. kadangi 2021 m. 25–64 m. amžiaus asmenų, dalyvaujančių švietime ar mokyme, dalis ES buvo 10,8 proc., o 25–64 m. amžiaus asmenų, dalyvaujančių švietime ar mokyme, dalis padidėjo 1,7 procentinio punkto, palyginti su 2020 m., taigi vėl pasiekė 2019 m. arba iki COVID-19 buvusį lygį ([16]);

K. kadangi šiuo metu Europoje mažėja darbo rinkos ir iki 2030 m. 40 proc. europiečių gyvens regionuose, kuriuose mažėja darbo vietų ([17]); kadangi 40 proc. ES įmonių nurodė, kad sunku rasti reikiamų įgūdžių turinčių darbuotojų; kadangi dėl šios darbuotojų įgūdžių ir darbo vietų neatitikties ES darbo rinkoje ekonomika, įmonės ir asmenys patiria didelių išlaidų; kadangi darbo sąlygų ir darbo kokybės veiksnių, pvz., darbo užmokesčio, darbuotojų savarankiškumo ir profesinio bei asmeninio gyvenimo pusiausvyros, gerinimas, kartu su investicijomis į įgūdžius ir mokymąsi įmonės lygmeniu, padėtų sumažinti darbo jėgos trūkumą ([18]);

L. kadangi vienas iš Europos įgūdžių darbotvarkės tikslų – užtikrinti, kad iki 2025 m. 50 proc. 25–64 metų amžiaus asmenų dalyvautų mokymosi veikloje (palyginti su 38 proc. 2016 m.); kadangi siekiama, kad 70 proc. 16–74 metų amžiaus asmenų, turinčių bent pagrindinius skaitmeninius įgūdžius, dalyvautų mokymosi veikloje (palyginti su 56 proc. 2019 m.); kadangi apie 42 proc. europiečių, iš kurių 37 proc. yra dirbantys asmenys, neturi pagrindinių skaitmeninių įgūdžių; kadangi Sąjunga nori iki 2030 m. padidinti bent pagrindinius skaitmeninius įgūdžius turinčių gyventojų dalį iki 80 proc.;

M. kadangi kokybiškas profesinis rengimas ir mokymas bei mokymasis visą gyvenimą yra labai svarbūs siekiant įgyvendinti Europos socialinių teisių ramsčio principus; kadangi vienas iš Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų plane nustatytų tikslų yra pasiekti, kad iki 2030 m. kasmet mokytųsi bent 60 proc. suaugusiųjų ir bent 78 proc. dirbančiųjų;

N. kadangi per ankstesnį ciklą nebuvo pasiektas ES pagal Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginę programą („ET 2020“) nustatytas tikslas užtikrinti, kad švietimo veikloje dalyvautų suaugusieji (15 proc. 2020 m.), ypač pažeidžiamoms ir marginalizuotoms grupėms priklausantys ir (arba) mažiau galimybių turintys asmenys; kadangi vyresnio amžiaus asmenys priklauso amžiaus grupei, kuri mažiausiai linkusi dalyvauti suaugusiųjų švietimo veikloje; kadangi kiti Eurostato įvertinti atskirties aspektai yra susiję su lytimi, asmens išsilavinimo lygiu ir aktyviu darbo rinkos statusu;

O. kadangi išlieka nelygybė, susijusi su galimybėmis dalyvauti suaugusiųjų švietimo veikloje ir darbuotojams bei darbo ieškantiems asmenims skirtame profesiniame rengime ir mokyme; kadangi įgytas išsilavinimas, profesinė grupė, veiklos ekonomikos sektorius ir įstaigos dydis bendrai lemia suaugusiųjų dalyvavimą profesiniame rengime ir mokyme; kadangi dažniausios kliūtys, trukdančios pasinaudoti galimybėmis dalyvauti suaugusiųjų švietimo veikloje, yra išlaidos, neprieinamumas, vaikų priežiūros infrastruktūros trūkumas, mažas raštingumas ir žemas savigarbos lygis; kadangi viena iš trijų mokymų nerengiančių įmonių kaip priežastį nurodo didelį darbo krūvį ir laiko stoką, o 28 proc. nurodo dideles tęstinio profesinio mokymo išlaidas ([19]); kadangi laikas ir išlaidos yra didelės kliūtys suaugusiųjų mokymuisi iš asmeninės perspektyvos;

([15]) „Darbo sąlygos COVID-19 metu. Ateities aspektai“, EUROFOUND, 2022 m. lapkričio 29 d.: https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2022/working-conditions-in-the-time-of-covid-19-implications-for-the-future.

([16]) Eurostato suaugusiųjų mokymosi statistiniai duomenys: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Adult_learning_statistics.

([17]) McKinsey Global Institute, „The future of work in Europe: Automation, workforce transitions and the shifting geography of employment“, p. iv.

([18]) https://www.eurofound.europa.eu/en/news/2023/skills-alone-will-not-solve-labour-shortages-europe.

([19]) 2015 m. Tęstinio profesinio mokymo tyrimas.

P. kadangi tik 45 proc. Sąjungos darbuotojų savo turimas žinias ir įgūdžius gali panaudoti pagrindiniame darbe, o likę darbuotojai dalį savo žinių ir įgūdžių panaudoja nepakankamai ([20]); kadangi, be darbo jėgos trūkumo ir įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties, sunkumai įdarbinant kvalifikuotus darbuotojus taip pat atspindi prastą turimų darbo vietų kokybę, į žmones orientuotos žmogiškųjų išteklių politikos trūkumą ir neišnaudotas darbo vietų kūrimo galimybes ([21]);

Q. kadangi ketvirtoji pramonės revoliucija, kuri apima visišką paslaugų teikimo ir gamybos procesų skaitmenizaciją, formuoja šiandienines darbo ir švietimo rinkas ir visuomenę, o darbuotojams ir įmonėms ir sukelia iššūkių, ir suteikia galimybių, pvz., išnyksta kai kurios užduotys ir profesijos, sukuriamos kitos, dinamiškai perskirstomos darbo užduotys, pertvarkomas darbo turinys; kadangi reikia tolesnių įmonių investicijų siekiant plėtoti tvirtą profesinį rengimą ir mokymą visoje Sąjungoje ir skatinti kompetenciją dirbti su naujomis technologijomis, tokiomis kaip išmanioji gamyba ir mašinos, pažangioji robotika, debesijos kompiuterija, dirbtinis intelektas, duomenų apdorojimas ir daiktų internetas; pabrėžia, kad svarbu, viena vertus, patenkinti kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo poreikius ir, kita vertus, spręsti skaitmeninės atskirties problemą;

R. kadangi darbuotojų (11,8 proc.) ir dirbančiųjų (11,5 proc.) dalis suaugusiųjų švietimo ir mokymo srityje yra didesnė, palyginti su visais suaugusiaisiais, tačiau pastaraisiais metais tendencijos buvo panašios; kadangi šiuo klausimu valstybėse narėse yra didelių skirtumų ([22]);

S. kadangi Eurostato duomenys apie ES įmones, kuriose dirba 10 ar daugiau darbuotojų (išskyrus finansų sektoriaus įmones), rodo, kad 98 proc. naudojasi kompiuteriais, o 97 proc. turi prieigą prie interneto; kadangi apie 60 proc. visų darbuotojų darbe naudojasi kompiuteriais, nešiojamaisiais kompiuteriais, išmaniaisiais telefonais, planšetiniais kompiuteriais ar kitais nešiojamaisiais prietaisais ([23]);

T. kadangi vidutinės kvalifikacijos ir vidutinio darbo užmokesčio darbo vietų skaičiaus sumažėjimas rodo, kad dėl darbo automatizavimo padidėjo mažai apmokamų ir žemos kvalifikacijos darbo vietų skaičius;

U. kadangi 21 proc. Europos darbuotojų nurodo, kad jų pagrindinės darbo funkcijos pasikeitė dėl naujos programinės ar aparatinės įrangos įdiegimo ([24]);

V. kadangi iš 2022 m. Europos inovacijų diegimo rezultatų suvestinės matyti, kad 2015–2022 m. inovacijų srityje pasiekta geresnių rezultatų; kadangi tarp valstybių narių tebėra didelių skirtumų ([25]);

W. kadangi trys iš keturių ES įmonių susiduria su sunkumais ieškant tinkamų įgūdžių turinčių darbuotojų ([26]); kadangi atsiranda įgūdžių trūkumas;

X. universalieji įgūdžiai, pvz., socialiniai įgūdžiai, daugiakalbystė, mokymosi įgūdžiai, bendravimas, klientų aptarnavimas, problemų sprendimas, kritinis mąstymas, verslumas, kūrybiškumas, tarpkultūrinės kompetencijos, komandinis darbas, skaitmeninis raštingumas ir gebėjimas naudotis žiniasklaidos priemonėmis, vis labiau vertinami darbdavių kaip itin svarbūs užimtumui; kadangi universalieji įgūdžiai turi poveikio ne tik užimtumui ir skatina visus profesinio rengimo ir mokymo srities suinteresuotuosius subjektus keisti mąstyseną;

Y. kadangi visos valstybės narės nustatė ir patvirtino šiuos gebėjimus, kurie yra labai svarbūs užtikrinant mokymosi visą gyvenimą požiūrį: raštingumą, daugiakalbystę, gebėjimus gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos srityse, skaitmeninius gebėjimus, asmeninius, socialinius ir mokymosi mokytis gebėjimus, pilietinius gebėjimus, tarpkultūrinius įgūdžius ir verslumą; kadangi neproporcingai trūksta moterų, dalyvaujančių gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos srityse;

Z. kadangi 2020–2021 m. šeši iš dešimties ES+ darbuotojų dalyvavo bent vienoje formaliojo arba neformaliojo švietimo ir mokymo veikloje, kad įgytų su darbu susijusių įgūdžių ([27]);

([20]) CEDEFOP „2-asis Europos įgūdžių ir darbo vietų tyrimas“ (angl. „*Second European Skills and Jobs Survey*“).
([21]) https://www.cedefop.europa.eu/files/3092_en.pdf.
([22]) Priedai prie pasiūlymo dėl Komisijos ir Tarybos bendros užimtumo ataskaitos, pridedamo prie 2019 m. gruodžio 17 d. Komisijos komunikato „2020 m. metinė tvaraus augimo strategija“ (COM(2019)0653): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0653&rid=5.
([23]) Eurostatas, Skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės duomenų bazė, 2018 m.
([24]) Eurostatas, Skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės duomenų bazė, 2018 m.
([25]) Europos inovacijų diegimo rezultatų suvestinė, https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard_en.
([26]) CEDEFOP politinis dokumentas „Sudėtingi skaitmeniniai mitai. Pirmieji CEDEFOP 2-ojo Europos įgūdžių ir darbo vietų tyrimo rezultatai“ (angl. „*Challenging digital myths – First findings from Cedefop's second European skills and jobs survey*“), https://www.cedefop.europa.eu/files/9173_en.pdf
([27]) CEDEFOP „2-asis Europos įgūdžių ir darbo vietų tyrimas“ (angl. „*Second European Skills and Jobs Survey*“).

AA. kadangi COVID-19 pandemija padarė didelę neigiamą įtaką nuolatiniam švietimo ir mokymo politikos įgyvendinimui; kadangi dėl su ja susijusios krizės pasikeitė darbo būdas ir dar labiau išryškėjo poreikis atnaujinti Europos darbo jėgos įgūdžius, visų pirma skaitmeninius įgūdžius;

AB. kadangi didėja skaitmeninių įgūdžių paklausa; kadangi 2020–2021 m. 44 proc. darbo vietų buvo įdiegtos naujos skaitmeninės technologijos; kadangi keturi iš dešimties suaugusių darbuotojų kai kurioms savo darbo užduotims atlikti dažniau naudojosi skaitmeninėmis technologijomis ir maždaug trečdalis (36 proc.) dalyvavo daugiau internetiniuose su darbu susijusiuose mokymuose, o mokymuose, rengiamuose ne internetu ([28]); kadangi skaitmeninei pertvarkai prie pramonės 4.0 įgyvendinti reikia didinti visų darbuotojų pagrindinius skaitmeninius įgūdžius ir sudaryti palankesnes sąlygas įgyti aukštesnio lygio skaitmeninių įgūdžių, kartu užtikrinant tinkamą jų pripažinimą visose valstybėse narėse; kadangi ypatingas dėmesys turi būti skiriamas rizikai, taigi ir įgūdžių, susijusių su kibernetiniu saugumu ir skaitmenine sauga, ugdymui;

AC. kadangi galima automatizuoti užduotis daugelyje sektorių ir skirtingu mastu, o dėl to gerokai pakinta užimtumas, darbo našumas, įgūdžių reikalavimai ir darbo jėgos dydis Sąjungoje, esant dideliems regioniniams skirtumams; kadangi 35 proc. darbuotojų bijo, kad ateityje naujos skaitmeninės technologijos gali arba galės atlikti visą arba dalį jų darbo ([29]); kadangi 45 proc. darbuotojų taip pat yra susirūpinę dėl technologinių įgūdžių nuvertėjimo ir būtinybės įgyti naujų žinių ir įgūdžių; kadangi 49 proc. pasaulio ekonomikos veiklos, už kurią žmonės gauna atlyginimą, gali būti automatizuota pritaikant šiuo metu pasitvirtinusią technologiją ([30]);

AD. kadangi kas penktam suaugusiam ES+ darbuotojui (ir 31 proc. skaitmeninių technologijų nenaudojančių darbuotojų) būtų naudinga mokytis pagrindinių skaitmeninių įgūdžių, t. y. naršymo internete; kadangi 70–90 proc. darbuotojų galėtų būti perkvalifikuoti suteikiant jiems pažangesnius duomenų bazių ir kompiuterinio programavimo įgūdžius ([31]);

AE. kadangi pagal ES tikslus 75 proc. ES įmonių turėtų naudotis debesijos kompiuterijos, dirbtinio intelekto ir didžiųjų duomenų technologijomis ir daugiau kaip 90 proc. MVĮ turėtų pasiekti bent bazinį skaitmeninio intensyvumo lygį ([32]);

AF. kadangi mokymo programų ir žmonių siekių pritaikymas prie gebėjimų ir įgūdžių, būtinų siekiant užtikrinti asmeninį ir profesinį įgalėjimą ir patenkinti darbo rinkos ir visuomenės poreikius, yra vienas iš pagrindinių iššūkių valstybių narių švietimo sistemoms; kadangi daugiau kaip pusė vaikų, pradedančių pradinę mokyklą, dirbs darbo vietose, kurių šiuo metu nėra;

AG. kadangi labai svarbu nustatyti optimalias sąlygas ir paskatas, kad darbdaviai turėtų galimybes pasinaudoti aukštos kokybės profesiniu rengimu ir mokymu, kuris leis užtikrinti darbuotojams naudingą mokymosi patirtį ir išugdyti atitinkamų įgūdžių;

AH. kadangi skatinant gebėjimais grindžiamą mokymosi procesą būtų galima užtikrinti sklandų mokymosi proceso pritaikomumą prie besimokančių asmenų poreikių ir sparčiai kintančių visuomenės pokyčių;

AI. kadangi per daugelį metų profesinio rengimo ir mokymo pobūdis, kokybė, požiūris į jį ir jo socialinis vertinimas labai keitėsi, be kita ko, dėl profesinio rengimo ir mokymo kampanijų ir politikos, geresnių karjeros perspektyvų, mobilumo galimybių ir skaitmeninių sprendimų švietimo srityje; kadangi, nepaisant profesinio rengimo ir mokymo padėties ir įvaizdžio pagerėjimo, dažnai jis vis tiek nėra jaunų žmonių pasirenkamas pirmiausia ir yra vertinamas kaip antra, mažiau patraukli pasirinkimo galimybė po bendrojo lavinimo;

AJ. kadangi demografiniai pokyčiai valstybėse narėse spartėja ir tikimasi, kad jie tęsis per ateinančius dešimtmečius, todėl didėja poreikis išnaudoti visą visų darbingo amžiaus suaugusiųjų potencialą nuolat investuojant į jų įgūdžius, žinias ir kvalifikaciją, taip pat užtikrinant, kad daugiau žmonių dirbtų; kadangi įmonės gali susidurti su problemomis, kylančiomis dėl žinių praradimo vyresnio amžiaus darbuotojams išėjus į pensiją; kadangi darbo vietos ir darbo sąlygos turi būti pritaikytos prie senėjančios darbo jėgos poreikių; kadangi labai svarbu įmonėse sudaryti palankesnes sąlygas labiau patyrusių ir mažiau patyrusių darbuotojų tarpusavio mokymąsi ir užtikrinti žinių perdavimą, taip pat ir tarp kartų, pasitelkiant konsultavimo, konsultuojamojo ugdymo ir mentorystės programas;

([28]) https://www.cedefop.europa.eu/files/9173_en.pdf, p. 9.
([29]) https://www.cedefop.europa.eu/files/9173_en.pdf, p. 16.
([30]) https://www.cedefop.europa.eu/files/9173_en.pdf, p.16.
([31]) https://www.cedefop.europa.eu/files/9173_en.pdf, p. 14.
([32]) Europos Komisija „Europos skaitmeninis dešimtmetis. 2030 m. skaitmeniniai tikslai“: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_lt

AK. kadangi deramos darbo sąlygos ir galimybė naudotis socialinės apsaugos sistemomis, kokybiškomis socialinėmis paslaugomis ir patrauklia gyvenimo aplinka atliks svarbų vaidmenį išlaikant ir pritraukiant kvalifikuotus darbuotojus; kadangi stiprinant asmeninį tobulėjimą ir mokymosi orientavimą nuo ankstyvo amžiaus ir remiant vienodas galimybes gauti informaciją galima padėti žmonėms pasirinkti tinkamus mokymosi būdus siekiant kokybiško užimtumo;

AL. kadangi vyksta demografiniai pokyčiai; kadangi apskaičiuota, kad Europos darbingo amžiaus (20–64 m.) gyventojų skaičius nuo dabar iki 2040 m. kasmet mažės 0,4 proc.; kadangi demografinis nuosmukis taip pat lemia darbo rinkos struktūros pokyčius ir didėjančią dirbančiųjų paklausą kai kuriuose sektoriuose, pvz., sveikatos priežiūros ar priežiūros sektoriuje;

AM. kadangi 28 sektoriuose trūksta kvalifikuotų darbuotojų, be kita ko, sveikatos priežiūros sektoriuje, turizmo ir viešbučių, statybos, informacinių technologijų paslaugų ir saugumo srityse; kadangi apskritai trūksta darbuotojų, ypač moterų, turinčių išsilavinimą gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) srityse; kadangi mokytojai yra viena iš penkių profesijų, kurių stygius Europoje yra didžiausias (padėtis nevienoda skirtinguose geografiniuose regionuose ir dalykuose), o tai daro poveikį gebėjimui teikti švietimą ir mokymą, kurių reikia visiems besimokantiems asmenims, kad jie galėtų prisitaikyti prie dvejopos pertvarkos ir ketvirtosios pramonės revoliucijos;

AN. kadangi dėl didėjančio konkrečių įgūdžių poreikio tarp darbdavių įmonės turėtų aktyviau dalyvauti profesinio rengimo ir mokymo veikloje;

AO. kadangi Europos Parlamentas ne kartą pasmerkė nemokamų stažuočių praktiką kaip jaunų darbuotojų išnaudojimą ir jų teisių pažeidimą;

AP. kadangi pagal 2021–2030 m. Europos neįgaliųjų teisių strategiją Komisija įsipareigojo sudaryti neįgaliesiems sąlygas gyventi savarankiškai ir visapusiškai dalyvauti visose gyvenimo srityse; kadangi labai svarbu užtikrinti, kad neįgalieji galėtų gauti profesinį rengimą ir mokymą ir įgyti naujų įgūdžių, nes tai yra pagrindinė užimtumo ir nepriklausomumo sąlyga;

1. pabrėžia mokymosi visą gyvenimą ir profesinio rengimo bei mokymo, įskaitant kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą, svarbą išnaudojant visą asmenų potencialą, taip pat siekiant darnaus Sąjungos vystymosi, kartu atkreipiant dėmesį į konkrečius pažeidžiamiausių ar nepalankioje padėtyje esančių grupių poreikius; pakartoja savo raginimą Komisijai ir valstybėms narėms sukurti Europos profesinio rengimo ir mokymo erdvę (EVETA) ([33]);

2. pabrėžia, kad darbuotojai turėtų turėti galimybę dalyvauti profesiniame mokyme darbo valandomis;

3. pabrėžia, kad reikia užtikrinti tvarią ir teisingą dvejopą darbo vietų pertvarką, kartu išlaikant esamą darbo jėgą; darbdaviai turėtų rengti vidinius darbuotojų mokymus, kartu užtikrindami paramos priemones asmenims, patiriantiems su mokymu susijusių sunkumų;

4. teigia, kad visiems asmenims turi būti suteiktos galimybės ugdyti, atnaujinti ir gerinti savo įgūdžius siekiant neatsilikti nuo greitai kintančių darbo rinkos realijų ir pasiekti norimų rezultatų asmeniniame ir profesiniame gyvenime; pabrėžia, kad tam reikia sisteminio požiūrio į mokymąsi visą gyvenimą ir įgūdžių ugdymą, kuris būtų paremtas prieinamu, kokybišku ir įtraukiu pradiniu profesiniu rengimu ir mokymu, taip pat gerai veikiančiomis ir moderniomis tęstinio profesinio rengimo ir mokymo sistemomis, siekiant visiems suaugusiesiems užtikrinti mokymosi ir mokymo galimybes ir teikti paramą darbdaviams, kad jie galėtų teikti tokį mokymą; apgailestauja dėl to, kad nepakankamai moterų renkasi gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos sritis bei profesinį rengimą ir mokymą; pabrėžia, kad svarbu didinti paramą moterų dalyvavimui šioje srityje ir kovoti su bet kokiais su tuo susijusiais stereotipais;

5. pabrėžia, kad reikia aktyviai įtraukti jaunesnius ir vyresnio amžiaus žmones į profesinio mokymo procesą, kad būtų išvengta su įgūdžiais ir profesiniu mokymu susijusios diskriminacijos dėl amžiaus;

([33]) Kaip minėta 2021 m. lapkričio 11 d. rezoliucijos „Bendras holistinis požiūris į Europos švietimo erdvę“ 32 dalyje (OL C 205, 2022 5 20, p. 17).

6. pabrėžia, kad kai kurie veiksniai, stabdantys profesinį rengimą ir mokymą įmonių lygmeniu, yra šie:

— tai, kad profesinis mokymas nepripažįstamas kaip karjeros galimybė ir būdas didinti atsparumą ir meistriškumą;

— darbdavių įsitikinimas, kad jų darbuotojų turimi įgūdžiai ir kvalifikacija yra pakankami ir tinkami;

— tai, kad įmonės pirmenybę teikia naujų darbuotojų įdarbinimui, o ne esamų darbuotojų perkvalifikavimui ir kvalifikacijos kėlimui;

— mokymo teikimo kliūtys, įskaitant jų įperkamumą, galimybes dalyvauti darbdavio rengiamuose mokymuose (tiek vietos, tiek laiko požiūriu) ir didelį įmonių darbo krūvį;

— pastangos perkelti darbdavių atsakomybę už mokymą darbuotojams;

— diskriminacija dėl amžiaus, pavyzdžiui, neleidimas vyresnio amžiaus darbuotojams dalyvauti mokymuose;

— tai, kad nepripažįstami įgūdžiai, įgyti ne tik darbo rinkos poreikiams tenkinti, bet ir konkrečiam darbuotojui tobulėti;

7. pabrėžia labai svarbų socialinių partnerių vaidmenį profesinio rengimo ir mokymo srityje; pabrėžia gerai veikiančio socialinio dialogo svarbą ir kolektyvinių sutarčių vaidmenį užtikrinant profesinio rengimo ir mokymo teikimą visiems darbuotojams;

8. primena, kad kai kuriais atvejais įgūdžių ir darbo jėgos trūkumą lemia nepatrauklios darbo vietos ir prastos darbo sąlygos; todėl pabrėžia, kad šių klausimų sprendimas taikant deramas darbo sąlygas ir išlaikymo politiką yra svarbus gerai veikiančiai būsimai darbo rinkai; pabrėžia, kad darbo kokybės gerinimas prastomis darbo sąlygomis pasižyminčiuose sektoriuose ir įmonėse yra svarbus elementas sprendžiant protų nutekėjimo problemą, dėl kurios didėja nelygybė tarp regionų, nevienodas vystymasis ir nevienodi gebėjimai skatinti inovacijas ir kurti darbo vietas;

9. pastebi, kad daugelių įgūdžių, susijusių su pagrindinės programinės įrangos arba paprastų kompiuterizuotų mašinų naudojimu, įgijimas turėtų būti suteikiamas ir apmokamas visų darbdavių, nes tai labai svarbu dvejopai pertvarkai;

10. pabrėžia, kad profesinio rengimo ir mokymo politika vis dar nėra vientisa nacionaliniu ir Sąjungos lygmenimis; ragina Komisiją ir valstybes nares siekti didesnės nacionalinių sistemų konvergencijos remiantis geriausia veikiančia patirtimi; atkreipia dėmesį į tai, kad veiksmingoms profesinio rengimo ir mokymo sistemoms reikia parengti sistemines strategijas ir tinkamus išteklius, suderintus su įgūdžių strategijomis, parengtus vykdant socialinį dialogą, siekiant suteikti žmonėms daugiau galių, padėti jiems kuo geriau išnaudoti savo potencialą ir užtikrinti tvarų ekonomikos konkurencingumą;

11. ragina Komisiją ir valstybes nares uždrausti nemokamų stažuočių praktiką ir pasiūlyti bendrą teisinę sistemą, kuria būtų užtikrintas teisingas atlyginimas už stažuotes ir pameistrystę, kad būtų išvengta išnaudojimo;

12. pabrėžia profesinio rengimo ir mokymo svarbą neįgaliesiems ir mokymosi sunkumų turintiems asmenims; pabrėžia, kad reikia parengti strategijas ir suteikti profesinio rengimo ir mokymo galimybių visiems, visų pirma NEET ir mokyklos nebaigusiems asmenims, vyresnio amžiaus darbuotojams, suaugusiesiems, kurių įgūdžių lygis žemas, ir darbo ieškantiems asmenims, taip pat žmonėms iš atokių ir kaimo vietovių ir marginalizuotoms grupėms priklausantiems asmenims, kurie patiria institucinių ir su aplinka bei požiūriu susijusių kliūčių, siekiant spręsti įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties ir darbo jėgos trūkumo problemą; pabrėžia, kad tokios mokymo galimybės turėtų suteikti įgūdžių į ateitį orientuotoms darbo vietoms, be kita ko, vykdant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką; ragina Komisiją ir valstybes nares teikti pirmenybę pažeidžiamoje padėtyje esančių asmenų švietimo kvalifikacijoms ir įgūdžiams, siekiant pagerinti jų aktyvų dalyvavimą darbo rinkoje, pvz., pritaikant kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą prie jų gebėjimų ir pageidavimų ir užtikrinant specialiai pritaikytą paramą; pabrėžia, kad reikia užtikrinti paramą pilietinės visuomenės organizacijoms, nes jos atlieka pagrindinį vaidmenį pasiekiant įvairios kilmės asmenis;

13. atkreipia dėmesį į tai, kad suaugusiesiems, įskaitant žemos kvalifikacijos ir mažai įgūdžių turinčius asmenis, asmenims, kurie turi mažiausiai galimybių mokytis pagrindinių įgūdžių ir gebėjimų, taip pat vyresnio amžiaus žmonėms, moterims, neįgaliesiems ir asmenims, bandantiems vėl integruotis į darbo rinką po ilgos pertraukos dėl, be kita ko, lėtinių ar rimtų sveikatos problemų arba poreikio teikti neformalią priežiūrą, reikia suteikti profesinio rengimo ir mokymo galimybių; pabrėžia, kad turėtų būti teikiama tinkama parama ir paskatos ir kad profesinio rengimo ir mokymo būdai turėtų būti lankstūs, orientuoti į besimokančiuosius ir rezultatus; pabrėžia finansinės ir nefinansinės paramos svarbą rengiant profesinio orientavimo ir informavimo apie profesinį rengimą ir mokymą kampanijas, kad būtų užtikrintas aktyvesnis ir įtraukus dalyvavimas mokymosi ir mokymo programose; atsižvelgdamas į tai, atkreipia dėmesį apmokamų mokymosi atostogų svarbą;

14. pakartoja savo raginimą darbdaviams investuoti į savo darbuotojų įgūdžių ir kompetencijų, visų pirma reikalingų skaitmeninei ir žaliajai pertvarkai, ir kompleksinių socialinių emocinių įgūdžių, ugdymą;

15. atkreipia dėmesį į tai, kad Europos Sąjunga turi aktyviai dalyvauti, skatinti ir remti įmones, ypač MVĮ, socialinę ekonomiką ir ne pelno organizacijas, kad suteiktų mokymosi ir mokymo galimybių; ragina valstybes nares užtikrinti visiems prieinamą ir įtraukų perkvalifikavimą ir kvalifikacijos kėlimą, nė vieno nepaliekant nuošalyje;

16. pažymi, kad NEET asmenų ir kitų pažeidžiamų grupių įtrauktis į darbo rinką turėtų tapti itin svarbia aukštos kokybės profesinio rengimo ir mokymo tema ir kertiniu akmeniu, o tam reikia, kad mokytojai ir instruktoriai įgytų specialių universaliųjų įgūdžių; primena, kad vis dažniau į valstybių narių profesinio rengimo ir mokymo programas įtraukiami universalieji įgūdžiai ir kompetencijos; pabrėžia, kad bendradarbiaujant su socialiniais partneriais reikia gerinti įgūdžių ir kompetencijų, visų pirma įgūdžių ir kompetencijų, įgytų neformaliojo švietimo, savišvietos būdu ir per patirtį, pvz., ilgalaikės priežiūros ar savanoriškos veiklos, taip pat trečiosiose šalyse įgytų įgūdžių ir kompetencijų patvirtinimą ir oficialų pripažinimą; pabrėžia, kad reikia tobulinti esamas ir išnagrinėti kitas priemones, kuriomis būtų sudarytos palankesnės sąlygos visų trečiųjų šalių piliečių įgūdžių ir kvalifikacijų pripažinimui; ragina sukurti bendrą universaliųjų įgūdžių pripažinimo sistemą;

17. pabrėžia, kad reikia naujos mokymosi kultūros, orientuotos į universaliųjų įgūdžių ugdymą formaliojo ir neformaliojo mokymosi bei savišvietos aplinkoje, užtikrinant, kad visi suaugusieji, jauni suaugusieji ir jaunimas galėtų dirbti ir visapusiškai dalyvauti visuomenės gyvenime ir tobulėti, visų pirma įgyjant tokių įgūdžių kaip klientų aptarnavimas, tarpasmeniniai įgūdžiai, įskaitant komandinį darbą ir bendravimą, problemų sprendimas, valdymas, įskaitant laiko valdymą, kritinis mąstymas, mokymasis mokytis, tvarumo gebėjimai ir skaitmeniniai įgūdžiai, įskaitant kibernetinio saugumo gebėjimus;

18. pabrėžia mokymosi darbo vietoje ir praktinės patirties įgijimo svarbą; pabrėžia, kokia svarbi yra geriausia patirtis, susijusi su dualinio švietimo sistemomis, pagal kurias kokybiškos pameistrystės įmonėse derinamos su profesiniu mokykliniu ugdymu, taip sujungiant darbo pasaulį su švietimo sektoriumi ir suteikiant jaunimui galimybę patekti į darbo rinką; ragina valstybes nares toliau plėtoti dualinio švietimo sistemas; ragina įmones daugiau dėmesio skirti profesinio rengimo ir mokymo bei mokymosi visą gyvenimą vaidmeniui; pabrėžia, kad visi darbdaviai turi skirti didelę savo išteklių dalį užtikrinimui, kad jų darbuotojai turėtų reikiamų įgūdžių ir gebėjimų dirbti su naujausiomis technologijomis ir naujoje organizacinėje aplinkoje, ir užkirsti kelią skaitmeniniai atskirčiai; ragina įmones užtikrinti didelę darbuotojų veiksmų laisvę ir dalyvavimą organizacijos procesuose, nes šios darbo organizavimo formos siejamos su geresnėmis galimybėmis mokytis ir ugdyti įgūdžius; atkreipia dėmesį į tai, kad darbdaviai turėtų stengtis sudaryti tinkamas sąlygas ir saugias erdves darbuotojams, kurie dalyvauja arba nori dalyvauti formaliame ar neformaliame ugdyme ir lavinti savo gebėjimus; ragina valstybes nares ypatingą dėmesį skirti MVĮ, kurioms ypač sunku patenkinti šiuos poreikius; pabrėžia, kad įmonėms, įskaitant MVĮ, būtų naudingas struktūrinis bendradarbiavimas su profesinio rengimo ir mokymo srities ekspertais;

19. primena esminį mokytojų ir instruktorių, kurie lygiagrečiai dirba profesinio rengimo ir mokymo įstaigose ir įmonėse, vaidmenį, nes jie gali padėti labiau pritaikyti profesinį rengimą ir mokymą prie darbdavių poreikių, diegiant naujoves mokyklose ir sprendžiant profesinio rengimo ir mokymo mokytojų trūkumo problemą; primena, kad geresniu profesinio mokymo įstaigų ir įmonių bendradarbiavimu galima būtų veiksmingiau spręsti profesinio rengimo ir mokymo mokytojų trūkumo problemą ir pritaikyti profesinio rengimo ir mokymo programas prie darbdavių poreikių; pabrėžia, kad mokytojams ir instruktoriams reikia įgyti naujų gebėjimų turint galimybę kelti kvalifikaciją ir persikvalifikuoti; pabrėžia, kad profesinio rengimo ir mokymo mokyklose rengiamų tęstinio profesinio tobulėjimo kursų teikimas instruktoriams ir, atvirkščiai, profesinio rengimo ir mokymo įstaigų mokytojų mokymas įmonėje galėtų būti abipusiai naudingas tenkinant jų poreikius ir įtraukiant juos į mokymo programų rengimą; ragina valstybes nares ir švietimo įstaigas skubiai investuoti ir toliau plėtoti profesinio rengimo ir mokymo mokytojams ir instruktoriams skirtas tęstinio profesinio tobulėjimo strategijas ir užtikrinti jų geresnį pripažinimą;

20. pabrėžia, kad siekiant tinkamai reaguoti į besikeičiančių pramonės šakų poreikius ir dvejopos pertvarkos keliamus iššūkius, taip pat išlaikyti Europos pramonės konkurencingumą pasaulinėse rinkose, reikės nuolat investuoti į tęstinio profesinio rengimo ir mokymo infrastruktūrą, mokytojų rengimą ir kokybės užtikrinimo sistemas;

21. ragina valstybes nares, taip pat susijusias regionines ir vietos valdžios institucijas imtis daugiau kovos su nedarbu, skurdu ir socialine atskirtimi priemonių, be kita ko, stiprinant valstybines užimtumo tarnybas, skatinant mokymąsi visą gyvenimą ir propaguojant specialias profesiniam tobulėjimui skirtas priemones;

22. pabrėžia, kad švietimas ir mokymas, taip pat integracija į darbo rinką yra svarbios kovos su skurdu ir nelygybe priemonės; primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares remti priemones, skirtas nepalankioje padėtyje esančioms ir žemos kvalifikacijos grupėms, ypatingą dėmesį skiriant švietimui ir mokymui, kurie sudaro sąlygas ugdyti socialinius, mokslinius ir profesinius įgūdžius, visų pirma pagrindinius skaitmeninius įgūdžius; ragina valstybes nares, taip pat susijusias regionines ir vietos valdžios institucijas užtikrinti švietimo ir mokymo pasiūlos įvairinimą;

23. pabrėžia, kad darbdaviai turi skatinti daugiau ir mažiau patyrusių darbuotojų mokymąsi, kad būtų sumažinti įgūdžių skirtumai; todėl rekomenduoja, be kita ko, atsižvelgiant į demografinius pokyčius, kurti mentorystės paskatas, kad būtų galima dalytis įgūdžiais ir patirtimi, taip pat ir tarp kartų, skatinti visų darbuotojų įgūdžių tobulinimą ir spręsti darbo jėgos trūkumo ir neatitikties problemą; pabrėžia savanoriškos veiklos, kuri gali padėti kovoti su socialine atskirtimi, svarbą;

24. ragina įmones naudoti dirbtinio intelekto poveikio darbo vietoms prognozavimo metodus, pavyzdžiui, prižiūrimą mašinų mokymąsi (SML), siekiant, be kita ko, nustatyti tas profesijas, kuriose pokyčiai labiausiai tikėtini, ir kuo greičiau prie jų prisitaikyti;

25. ragina įmones padėti darbuotojams prisiimti didesnę atsakomybę už savo karjerą, nurodant alternatyvias karjeros galimybes ir padedant jiems nustatyti, ko jie turėtų siekti, pasiūlyti tam reikalingus įgūdžius ir organizuoti atitinkamus mokymus šiuo klausimu; rekomenduoja, kad šis pasiūlymas taip pat būtų teikiamas asmenims, besimokantiems profesiniuose ir (arba) pramonės sektoriuose, (studentams ir stažuotojams), bendradarbiaujant įmonėms ir švietimo įstaigoms;

26. atkreipia dėmesį į galimybes ir iššūkius, atsirandančius dėl to, kad ES teritorijoje daugėja trečiųjų šalių piliečių, be kita ko, dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą; pabrėžia, kad labai svarbu padėti migrantams, prieglobsčio prašytojams ir pabėgėliams kelti kvalifikaciją ir persikvalifikuoti bei gauti kokybišką darbą ir informaciją apie darbo sąlygas ir socialinę apsaugą; pabrėžia, kad pagrindinės priemonės, kuriomis siekiama geriau išnaudoti jų potencialą, yra kalbų mokymosi, kaip komunikacijos ir darbo pagrindo, finansavimas ir lengvesnis įgūdžių ir kompetencijų pripažinimas ir patvirtinimas; pabrėžia esminį profesinio rengimo ir mokymo sistemų ir būdų, įskaitant kvalifikacijos kėlimą ir persikvalifikavimą, kaip pagrindinių priemonių trečiųjų šalių piliečių, prieglobsčio prašytojų ir pabėgėlių socialinei ir ekonominei integracijai skatinti, vaidmenį;

27. pabrėžia, kad visiems visuomenės nariams, ypač vyresnio amžiaus asmenims, reikia užtikrinti mokymosi visą gyvenimą galimybes, kad jie galėtų mokytis ir įgyti naujų įgūdžių, taip pat likti fiziškai ir protiškai aktyvūs;

28. pabrėžia profesinio mokymo ir naujų įgūdžių ir gebėjimų, visų pirma reikalingų žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai, įgijimo svarbą; ragina valstybes nares, bendradarbiaujant su profesinio rengimo ir mokymo srities suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant socialinius partnerius ir atitinkamas regionų ir vietos valdžios institucijas, parengti mokymo programas, kuriose daugiausia dėmesio būtų skiriama profesijoms, reikalingoms siekiant prisitaikyti prie žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos iššūkių;

29. atsižvelgdamas į tai, kad vienas iš būdų tai pasiekti yra Įgūdžių pakto propagavimas, ragina Europos Komisiją 2023-uosius – Europos įgūdžių metus – organizuoti holistiškai ir integruotai, vengiant švietimą, mokymą ir perkvalifikavimą ar kvalifikacijos kėlimą vaizduoti tik kaip priemonę konkurencingumui ir įsidarbinamumui didinti;

30. ragina Komisiją ir valstybes nares, bendradarbiaujant su trišalėmis patariamosiomis įstaigomis ir Europos pameistrystės aljansu, vykdyti švietimo kampanijas ir veiklą, be kita ko, per visus Europos įgūdžių metus ir organizuojant tokius renginius kaip konkursas „EuroSkills“, kad būtų skatinamas kokybiško profesinio rengimo ir mokymo bei suaugusiųjų mokymosi patrauklumas ir teikiamos galimybės bei keitimasis geriausia patirtimi šioje srityje;

31. ragina valstybes nares supaprastinti su profesiniu rengimu ir mokymu susijusias administracines procedūras ir tam tikroms įmonėms, pavyzdžiui, MVĮ ir socialinės ekonomikos organizacijoms teikti pagalbą, kaip antai, konsultavimo paslaugas, kurios padėtų nustatyti mokymo poreikius ir kreiptis dėl finansinės paramos; atkreipia dėmesį į tai, kad tais atvejais, kai MVĮ negali rengti mokymo kursų, tokius mokymus galėtų rengti organizacijos, pvz., amatininkų rūmai arba prekybos rūmai; ragina Komisiją ir valstybes nares didinti investicijas per „Europos socialinį fondą +“ (ESF+), siekiant remti priemones, kuriomis siekiama integruoti nepalankioje padėtyje esantį bei NEET jaunimą į darbo rinką, taip pat mažinti mokymosi nebaigusių asmenų, ypač romų tautybės asmenų, skaičių; ragina valstybes nares investuoti į mokinių ir studentų sveikatą, užkirsti kelią mokyklos nebaigimui ir remti studijas bei profesinį orientavimą; ragina valstybes nares šiomis aplinkybėmis geriau pasinaudoti „Europos socialiniu fondu +“ (ESF+), Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo fondu ir Teisingos pertvarkos fondu;

32. ragina Komisiją ir valstybes nares didinti investicijas per ESF+, siekiant remti priemones, kuriomis siekiama integruoti nepalankioje padėtyje esantį bei NEET jaunimą į darbo rinką, taip pat mažinti mokyklos nebaigusių asmenų, ypač romų tautybės asmenų, skaičių;

33. skatina valstybes nares, bendradarbiaujant su socialiniais partneriais, sukurti įmonių, siūlančių kokybiškas pameistrystes ir mokymą pagal Europos kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės sistemos kokybės standartus, sertifikavimo mechanizmą, kad jas būtų galima nustatyti ir remti;

34. atkreipia dėmesį į naudą, kurią tarptautinis judumas teikia tiek pagal profesinio rengimo ir mokymo programas besimokantiems asmenims, tiek pedagogams, ir pabrėžia, kad reikia sudaryti palankesnes sąlygas nuolatinio judumo programoms, mažinant esamas judumo kliūtis; primena, kad pagal profesinio rengimo ir mokymo programas besimokantys asmenys gali dalyvauti programoje „Erasmus+“, ir pabrėžia, kad parama pagal šią programą turėtų būti pritaikyta prie dalyvių socialinių ir ekonominių aplinkybių ir poreikių, be kita ko, atsižvelgiant į pragyvenimo išlaidas priimančiosiose valstybėse narėse; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares pasinaudoti Europos įgūdžių metais kaip postūmiu toliau stiprinti judumo sistemą profesinio mokymo srityje;

35. pabrėžia, kad yra ir iššūkių, ir galimybių, susijusių su technologine plėtra, ypač dirbtinio intelekto ir virtualiosios realybės srityse, dėl kurių pasikeis profesinio rengimo ir mokymo sritis; be kita ko, bus užtikrinta, kad mokymo galimybės būtų prieinamesnės ir įperkamesnės didesniam skaičiui įmonių ir darbuotojų; pabrėžia švietimo įstaigų ir darbdavių atsakomybę parengti studentus, pameistrius ir darbuotojus darbui naudojant dirbtinį intelektą darbo vietoje ir visų pirma ugdyti kritinio mąstymo įgūdžius šioje srityje; pabrėžia švietimo įstaigų ir darbdavių bendradarbiavimo svarbą siekiant stiprinti skaitmeninius gebėjimus ir žinias apie priemones, kuriose naudojamas dirbtinis intelektas ir algoritminis valdymas;

36. palankiai vertina iniciatyvas, kuriomis siekiama didinti dalyvavimą švietimo ir mokymosi veikloje, pavyzdžiui, Tarybos rekomendaciją dėl individualių mokymosi sąskaitų ([34]) ir vertingą valstybių narių politiką, pavyzdžiui, apmokamas mokymosi atostogas;

37. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

([34]) 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl individualiųjų mokymosi sąskaitų (OL C 243, 2022 6 27, p. 26).